

УДК 378.016:811.163.1]:004.7

КОМП'ЮТЕРНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ (НА МАТЕРІАЛІ СТАРОСЛОВ'ЯНСЬКОЇ МОВИ)

Людмила Еммануїлівна Довбня,

кандидат філологічних наук, доцент

кафедра української лінгвістики та методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»
м. Переяслав-Хмельницький, Україна
ORCID ID: orcid.org/0000-0001-5353-3327

Петро Іванович Довбня,

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедра математики, інформатики та методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»
м. Переяслав-Хмельницький, Україна
ORCID ID: orcid.org/0000-0001-6910-7488

Анотація

У статті висвітлені навчальні, методичні й технологічні аспекти використання тестування як одного із засобів поточного контролю знань, умінь і навичок студентів-філологів вищих навчальних закладів у процесі опанування курсу старослов'янської мови в комп'ютерній системі easyQuizzy та інтернет-сервісі Google Форми. Старослов'янська мова належить до навчальних дисциплін історико-лінгвістичного циклу і є доволі складною для усвідомлення студентами. З огляду на це доцільним є впровадження в навчальний процес майбутніх фахівців у сфері української мови й літератури інноваційних комп'ютерних технологій, які дають змогу ефективно здійснювати контроль знань і акцентувати увагу на прогалинах при мінімумі затрачених зусиль і часу. У сфері лінгводидактики вищої школи

приділяється недостатня увага комп'ютерним технологіям навчання, чим, власне, і зумовлюється актуальність і наукова новизна статті, у якій висвітлено можливості комп'ютерних технологій у процесі здійснення проміжного тестового контролю із старослов'янської мови, визначено їх роль у формуванні лінгвістичної компетентності філологів.

Ключові слова: *старослов'янська мова, вищий навчальний заклад, навчальний процес, студенти-філологи, тестування, комп'ютерні технології, комп'ютерний контроль, тестове завдання, види тестів, Google Форми, easyQuizzy.*

Постановка проблеми в контексті сучасної педагогічної науки та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. У фаховій підготовці філолога-україніста значну роль відіграють історико-лінгвістичні дисципліни: старослов'янська мова, історична граматики української мови та історія української літературної мови, які не лише дають змогу студентам опанувати історію розвитку мови загалом та окремих її фактів на фонетичному, лексичному чи граматичному рівнях, а й закладають підвалини для вміння застосовувати порівняльно-історичний метод як головний інструмент у наукових діяхронічних дослідженнях. У процесі опанування зазначених дисциплін майбутні філологи ознайомлюються із законами внутрішнього розвитку мови, що є надзвичайно важливим для усвідомлення ними фактів сучасної системи української загальнонародної мови – як літературної її форми, так і діалектних проявів.

Розробник типової програми із старослов'янської мови М.Ф. Станівський звертає увагу на те, що у зв'язку зі складністю та своєрідністю курсу «...викладач має добирати найефективніші методи і прийоми для того, аби студенти змогли оволодіти як теоретичною, так і практичною частиною курсу; викладач повинен інтенсивно використовувати наочність та активно керувати самостійною роботою студентів з метою навчити їх

здобувати знання, систематизувати їх і застосовувати на практиці» (Довбня Л., 2014, с. 156).

Автор посібника із старослов'янської мови для студентів-філологів І. Б. Царалунга зазначає: «Навчальний процес вимагає модернізації, адекватної вимогам сьогодення. А це можливо здійснити тільки шляхом широкого впровадження у практику роботи вищих навчальних закладів комп'ютерних засобів і методів одержання, обробки і передачі інформації, які гарантують якісні зміни в діяльності викладача і студентів. У зв'язку з цим з особливою гостротою постає питання про створення нового покоління інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу на основі комп'ютерних мультимедійних технологій, що дозволяють об'єднувати в одній комп'ютерній програмно-технічній системі текст, звук, відеозображення, графічне зображення та анімацію» (Царалунга І. Б., 2008). Ще відомий педагог Я. А. Коменський у своїй праці «Велика дидактика» писав: «...Все, що тільки можна, давати для сприймання чуттям, а саме: видиме – для сприймання зором, чутне – слухом, запахи – нюхом, доступне дотикові – через дотик. Якщо будь-які предмети відразу можна сприйняти кількома чуттями, нехай вони відразу сприймаються кількома чуттями...» (Коменський Я. А., 1940, с. 15).

Традиційно у процесі навчання старослов'янської мови значна увага приділяється опануванню нового матеріалу під час лекцій, практичних занять та самостійної роботи. Водночас вважаємо за необхідне звернути увагу на необхідність як проміжного, так і підсумкового контролю знань студентів, який з метою економії часу та більшої об'єктивності варто проводити засобами комп'ютерної техніки. Комп'ютерні тести високотехнологічні, що дає змогу оптимізувати саму процедуру контролю. Є можливість тестувати велику кількість студентів одночасно. За допомогою електронного журналу викладач швидко отримує інформацію про результат. Процес перевірки знань студентів значно

об'єктивується і звільняється від суб'єктивізму з боку викладача. За допомогою комп'ютерного тестування студент може сам критично оцінити свій рівень знань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вивченню старослов'янської мови приділено увагу в наукових працях В. М. Баденкової, Т. В. Булгакової, Т. Л. Видайчук, О. І. Леути, І. Б. Царалунги та інших дослідників.

Виділення невирішених раніше частин проблеми. Однак, аспект інтеграції різних галузей знань (*інтердисциплінарність*) іще не перебував у полі зору лінгводидактів – викладачів старослов'янської мови. Власне цим і зумовлюються актуальність і наукова новизна статті.

Мета статті – сформувати вимоги до тестів із старослов'янської мови, виокремити основні їх типи, показати можливості комп'ютерних технологій для здійснення проміжного тестового контролю із старослов'янської мови (після опанування студентами розділу «Фонетика»), визначити їх роль у формуванні лінгвістичної компетентності філологів.

Виклад основного матеріалу. При складанні тестових завдань із старослов'янської мови слід дотримуватися правил конструювання тестових завдань:

1. Слід уникати перевірки тривіальних або надмірно вузькоспеціальних знань. Кожне тестове завдання має перевіряти відповідний рівень засвоєння знань.

2. При формуванні умови тестового завдання бажано використовувати *простіречення*, тому що дуже короткі (у телеграфному стилі) формулювання, як правило, є багатозначними, а непомірно розлогі фрази ускладнюють розуміння завдання, викликають утому. Умова має бути *чіткою, зрозумілою*, не містити багатозначних понять, рідко вживаних слів, сленгізмів, діалектизмів.

3. Варіанти відповідей мають бути однорідними.

4. Відомості, що містяться в одному тестовому завданні, не повинні давати відповідь на інше тестове завдання.

5. Не рекомендується використовувати як правильну відповідь чи дистрактор фрази «жоден варіант відповіді неправильний», «немає правильної відповіді», «усі відповіді правильні», «інколи», «ймовірно» тощо[5].

Тестові завдання бувають чотирьох форм [8].

Перша форма – завдання з вибором однієї або кількох правильних відповідей.

Тестове завдання цієї форми складається із двох частин: умови, яка описує певну проблему та ставить завдання перед екзаменованим; варіантів відповідей, серед яких як мінімум одна є правильною чи найкращою відповіддю, а решта – дистрактори – є неправильними відповідями.

Завдання першої форми мають три варіанти відповідей:

- а) вибір однієї правильної відповіді;
- б) вибір найкращої правильної (повної) відповіді;
- в) вибір кількох правильних відповідей.

Наприклад:

1. Вказати фонетичний процес, що спричинив розвиток носових голосних:

- а) Занепад зредукованих;
- б) дія закону відкритих складів;
- в) II палаталізація задньоязикових;
- г) взаємодія приголосних із наступним [j].

2. Оберіть приклади, що ілюструють наслідки процесу II палаталізації задньоязикових:

- а) моуха – мушьяка
- б) нога – нози
- в) нога – ножьяка
- г) ректи – нарицати
- д) моушьяка – моус □
- е) писати – пиш □
- ж) носити – нош □

Друга форма – завдання відкритого типу.

У завданнях відкритого типу не даються готові відповіді, студентові потрібно вписати правильну відповідь у відведеному місці.

Завдання відкритої форми вимагають від студента самостійного формулювання правильної відповіді на поставлене запитання та відповідного її оформлення (записати одним словом, цифрою, буквою, словосполученням або підготувати розгорнуту відповідь на кілька сторінок). До завдань відкритого типу належать:

- 1) завдання з пропусками;
- 2) завдання на доповнення;
- 3) завдання з короткою відповіддю;
- 4) завдання з розгорнутою відповіддю.

Наприклад.

1. Із поданого переліку (е, ь, ѣ, Ѧ) обрати і вставити замість крапок пропущену літеру: Л...сь, д...дь, м...со, ж...ти, д...нь.

2. Доповнити речення:

Монофтонгізація праслов'янських дифтонгів зумовлена...

3. Завершити фразу:

У старослов'янській мові внаслідок монофтонгізації дифтонгів утворилися такі голосні:...

Третя форма – завдання на встановлення відповідності.

У завданнях цієї форми встановлюється відповідність елементів одного стовпця елементам іншого. Цей формат належить до категорії логічних пар і називається ще форматом розширеного вибору. Завдання цього типу складається з інструкції-завдання та двох колонок. Одна колонка (ліворуч) – це перелік вихідних умов (слів, словосполучень, речень, дат, термінів тощо), до яких студент має відшукати відповідь у другій колонці (праворуч), котру називають списком відповідей. Студент має порівняти матеріал лівої і правої колонок та утворити правильні логічні пари.

Наприклад.

1. Установити праслов'янські відповідники старослов'янських слів:

Краль	*kǫvъ
Крава	*vъlchvъ
Кръвь	*korva
вльхвъ	*korľ

2. Вибрати правильну відповідь.

І. Ягич	започаткував видання «Енциклопедії слов'янської філології»
Н. Ван-Вейк	визначив основні тенденції розвитку праслов'янської мови, які зумовили пізніші особливості окремих слов'янських мов
Ф. Міклошич	здійснив детальний опис граматики окремих слов'янських мов із залученням даних праслов'янської і старослов'янської мов у праці «Порівняльна граматика слов'янських мов»
В. Вондрак	створив 2-томну порівняльну граматику слов'янських мов
І. Бодуен де Куртене	дослідив процес третьої палаталізації задньоязикових
О. Востоков	установив звукове значення юсів

Четверта форма – завдання на встановлення правильної послідовності.

У цьому тестовому завданні студент має встановити правильну послідовність елементів, дій, подій, операцій тощо. У зарубіжній класифікації цю форму не виокремлюють, а розглядають як варіант завдання з вибором правильної відповіді або як завдання відкритого типу, коли студент сам має вписати правильну, на його думку, послідовність.

Завдання четвертої форми застосовуються для реалізації обох функцій тестів – контролюючої та навчальної, воно призначене насамперед для перевірки сформованості алгоритмічного мислення та алгоритмічних знань і вмінь, навичок пізнавальної діяльності. Цей формат завдань природніший для старослов'янської мови.

Наприклад. Встановити послідовність розвитку вторинного приголосного: [dj] > [dʲ] > [dʲdʲ] > [d:] > [dʲzdʲ] > [ždʲ].

Сьогодні викладач має значний вибір програмних засобів, що дають змогу створювати власні комп'ютерні тести. Роботу з тестовими програмами технічно можна організувати у двох варіантах.

Перший варіант – це виконання завдань у тестовій програмі, що встановлена на персональний комп'ютер. Це можуть бути такі комп'ютерні тестові програми: Assistant,

MyTestX, easyQuizzy, Айрен, Майстер-Тест, SunRav, TestOfficePro, Keepsoft, TestMakerVV2.6.

Другий варіант: студенти можуть працювати в режимі on-line, тобто з безпосереднім доступом до Інтернету. Зауважимо, що кількість онлайн-ресурсів зростає з космічною швидкістю. Назвемо декілька із них: Google Форми, GoPollock, Quizlet, Proprofs, Kahoot!, ClassMarker, Plickers, Easy Test Maker, OnlineTestPad. Для успішного використання в аудиторії потрібний комп'ютер/ноутбук/планшет у вчителя та ноутбук/планшет/смартфону студентів.

При виборі конструктора тестів викладачу необхідно визначити для себе пріоритети: які тести йому потрібні і в якому форматі. Він повинен чітко орієнтуватися або на дистанційне навчання, або на роботу в комп'ютерному класі, або на групові та фронтальні форми роботи в класі з інтерактивною дошкою, мобільними пристроями.

Продемонструємо приклади створення комп'ютерних тестів для обох варіантів.

Програма easyQuizzy дає змогу створювати професійні тести для проведення комп'ютерного тестування. Простий і зрозумілий інтерфейс easyQuizzy дає змогу з першої спроби і в короткий термін створити потрібний тест (Рис. 1-2). Редактор easyQuizzy простий у використанні, доступний і зрозумілий для створення тесту. Його застосування не вимагає локальної мережі та обов'язкової бази даних студентів і не потребує встановлення додаткових програм. Тести easyQuizzy можна запускати із флешки або компакт-диска, відправляти електронною поштою, розміщувати в Інтернеті або копіювати на всі комп'ютери в навчальній аудиторії[9].

Редактор тестів easyQuizzy дає змогу:

- обирати мову зі списку можливих варіантів;
- створювати тести з необмеженою кількістю питань і необмеженою кількістю варіантів відповідей для кожного питання;

– використовувати в тестах питання таких типів: альтернативний вибір, вибір однієї правильної відповіді, вибір кількох правильних відповідей, встановлення правильної послідовності, встановлення відповідності та вільна відповідь (Рис. 3);

– додавати до складу запитань і відповідей зображення, формули (підтримуються редактори формул Microsoft Equation і Design Science Math Type) і спеціальні символи;

– налаштовувати складність тестів: задавати запитання в довільному порядку або ставити обмежену кількість випадкових запитань із загального списку, перемішувати варіанти відповідей для кожного питання, обмежувати час тестування (Рис. 4);

– для підсумкового оцінювання використовувати систему з будь-якою кількістю оцінок (Рис. 4);

– зберігати створений текст в одному файлі, який не потребує інсталяції на іншому ПК під час його редагування;

– фіксувати час проходження тесту;

– створювати протокол тесту, який можна зберігати в окремому файлі з розширенням rtf чи роздрукувати;

– автоматично створювати службові відомості, такі як дата, час проходження тесту, загальна, опрацьована і правильна кількість відповідей, відсоткове співвідношення правильних відповідей до загальної кількості;

– програма easyQuizzy підтримує конвертування тестів, створених в інших тестових програмах, з можливістю їх редагувати, доповнювати та зберігати.

Також важливою функцією цієї програми є захист тест-файлів паролем доступом до їх завантаження й редагування.

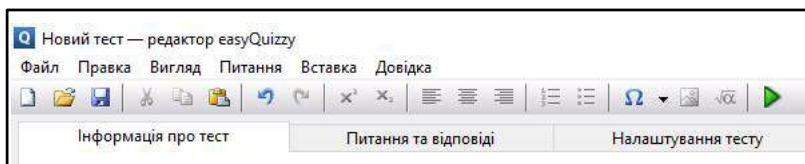
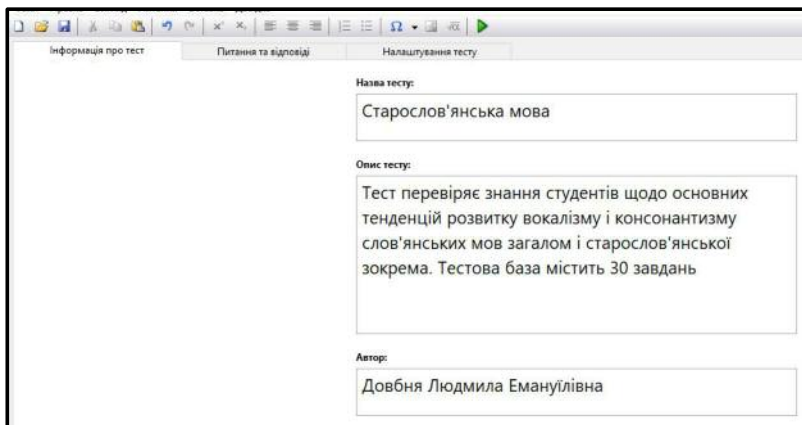

Рис.1. Інтерфейс програми easyQuizzy

Інформація про тест

Питання та відповіді

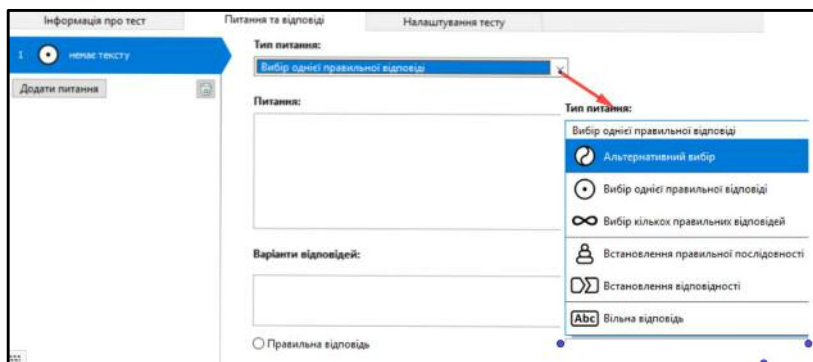
Налаштування тесту

Назва тесту:
Старослов'янська мова

Опис тесту:
Тест перевіряє знання студентів щодо основних тенденцій розвитку вокалізму і консонантизму слов'янських мов загалом і старослов'янської зокрема. Тестова база містить 30 завдань

Автор:
Довбня Людмила Емануїлівна

Рис.2. Інформація про тест

Інформація про тест

Питання та відповіді

Налаштування тесту

1. **нове тесту**

Додати питання

Тип питання:
Вибір однієї правильної відповіді

Питання:

Варіанти відповідей:

Правильна відповідь

Тип питання:

- Вибір однієї правильної відповіді
- Альтернативний вибір**
- Вибір однієї правильної відповіді
- Вибір кількох правильних відповідей
- Встановлення правильної послідовності
- Встановлення відповідності
- Вільна відповідь

Рис.3 Типи тестових завдань

Налаштування тесту

Кількість питань

Усі питання

Випадкові: 0 питань

Ставити питання

Пропонувати відповіді

У випадковому порядку

За порядком

Система оцінювання

Сума балів

За кожну правильну відповідь додається 1 бал

Час

Не обмежувати

Обмежити час на виконання тесту: 45 хвилинами

Результати тесту

Формувати підсумковий звіт

Утримувати вікно з оцінкою: 5 секунд

Європейська кредитно-трансферна система

Міжнародний бакалавріат

Залікова система

Академічна оцінка США

Розширена академічна оцінка США

Спрощена система оцінювання США (E-S-N-U)

Свідчення про середню освіту Великобританії

Загальне свідчення про освіту Великобританії

5-бальна система

10-бальна система

12-бальна система

Сума балів

100-бальна система

Користувачка

Рис.4. Налаштування тесту та інтернаціональна система оцінювання

Простим у використанні є також інтернет-сервіс Google Форми. За його допомогою можна швидко створити тест та надіслати його студентам електронною поштою або вбудувати у свій сайт за допомогою спеціального коду. Зазначимо також доступність цього сервісу, адже форма зберігається в хмарі. Якщо ви працюєте з різних пристроїв або ваш жорсткий диск пошкодився, форма залишиться доступною при наявності посилання. Такий сервіс безкоштовний і адаптований під мобільні пристрої. Створювати, переглядати, редагувати й пересилати форми можна з телефону і планшета.

Google Форми збирають і професійно оформляють статистику відповідей, тому викладач може відразу братися до аналізу результатів.

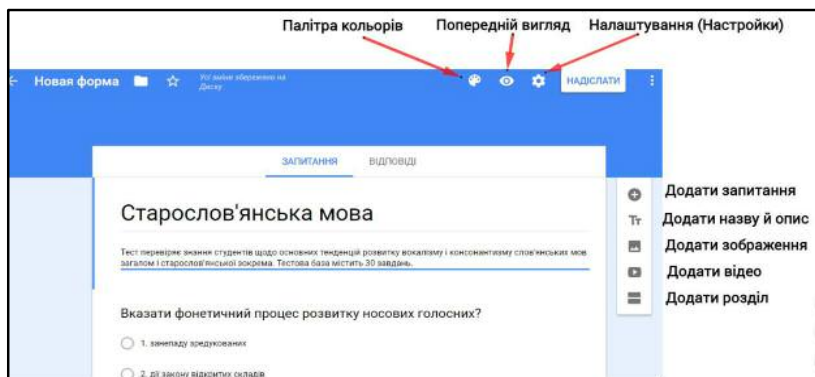

Рис. 5. Інтерфейс Google Форми

Покажемо алгоритм створення онлайн-тестування за допомогою Google Форми.

1. Зайти у свій обліковий запис [Gmail](https://www.gmail.com), якщо ж його немає, то для створення тесту доведеться зареєструвати пошту Google.

2. Відкрити сторінку docs.google.com/forms. У правому нижньому куті натиснути на кнопку

«створити

форму» – і форма для створення тестування відкриється автоматично.

3. Натиснути на кнопку **Tt** та додати назву тесту і його опис (Рис. 5).

4. Вибрати тип запитання (Рис. 6). Пропонуються такі типи завдань: **з варіантами відповідей, абзац, прапорці, спадний список, лінійна шкала, таблиця з варіантами відповідей, сітка прапорців, дата, час, шкала**. Для створення тестових завдань підходять тільки такі типи відповідей: **з варіантами відповіді (вибір однієї правильної відповіді із декількох), прапорці (вибір декількох правильних відповідей), спадний список (вибір однієї правильної відповіді зі списку, який випадає)**, тому що тільки в цих варіантах можливість налаштування автоматичного оцінювання в балах за правильну відповідь.

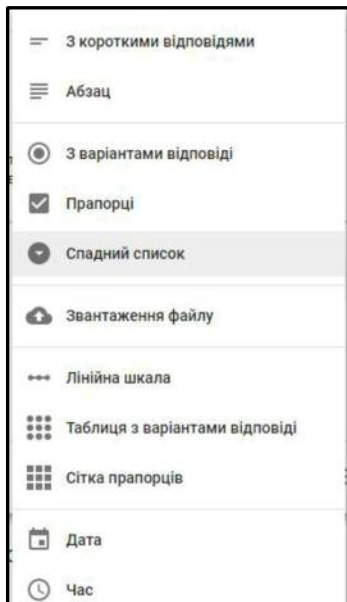

Рис. 6. Типи запитань в Google Форми

5. Щоб знати, хто із студентів відповів на завдання тесту, слід у першому завданні вказати прізвище та ім'я, курс і групу. Щоб додати питання, необхідно скористатися кнопкою + «Додати питання» (Рис. 5). Питання можна поміняти місцями, для цього слід навести курсор на питання, затиснути ліву кнопку миші й перетягти питання в потрібне місце форми. Зробіть кожне питання тесту обов'язковим, натиснувши на відповідну кнопку. Якщо студент забуде відповісти на якесь питання, то форма не прийме його відповідь і нагадає, яке запитання він пропустив.

6. Щоб додати до тесту фото або відео, потрібно натиснути на кнопку «вставити зображення» або на

кнопку «вставити відео» (Рис. 5). Вибраний об'єкт буде доданий на сторінку у вигляді окремого блоку, який можна буде підтягти до потрібного питання.

7. Щоб подивитися, як виглядатиме форма, можна скористатися функцією «Перегляд» у верхньому правому куті шаблону форми (Рис. 5).

8. Після того, як будуть сформульовані всі питання, можна налаштувати дизайн створеного тесту. Для цього необхідно вибрати функцію «Палітра кольорів», натиснувши на кнопку . Ця функція дає можливість

підібрати інший колір фону форми, розмістити якийсь малюнок у шапці форми, вибрати колір фону і сторінки, налаштувати шрифти. Налаштований шаблон можна буде зберегти й використовувати в інших тестах.

9. Після налаштування зовнішнього вигляду форми потрібно здійснити загальні налаштування (Рис. 7а.) та налаштування тесту (Рис. 7б).

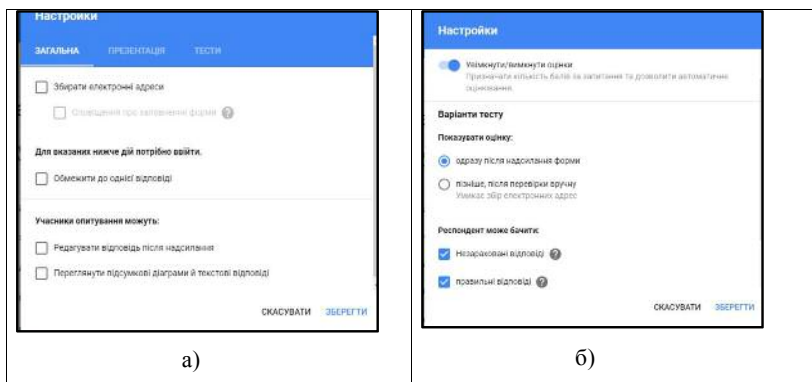

Рис. 7. Загальні налаштування (а) та налаштування тесту (б)

10. Перейти до шаблону форми і відзначити правильні відповіді та кількість балів за ці відповіді. Для цього потрібно натиснути лівою кнопкою мишки на посилання «ключ опитування» в питанні тесту та вибрати правильну відповідь і кількість балів за правильну відповідь.

11. Коли тест буде готовий, слід натиснути на білу кнопку «Надіслати» у правому верхньому куті. Якщо студент натисне «Посилання відправити», то він зразу ж побачить результат тесту: свої відповіді й отримані бали.

Відповіді студентів автоматично зберігаються у Формках, а статистику відповідей, зокрема у вигляді діаграми, також можна переглянути просто у формі (Рис. 8). Результати тестування можна відкривати і в таблиці (Рис. 9).

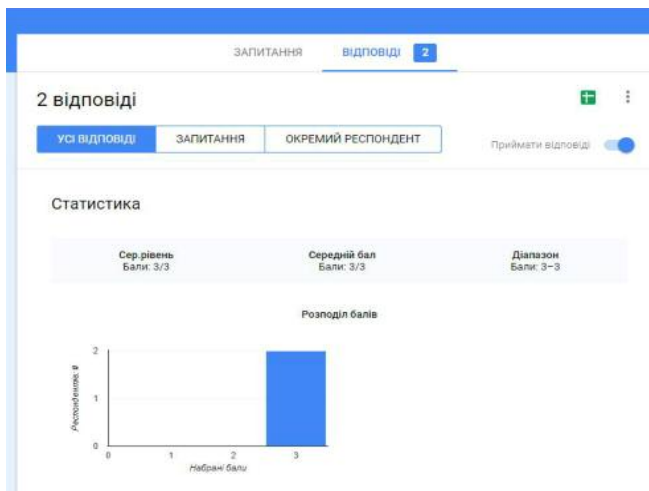

Рис. 8. Статистика відповідей

№	а	б	с	д	е	ф	г	з	и	т
1	Позначачку	Результат	Вибрати функцій при зборі унікальної від	Установити відзначення	Установити відзначення	Установити відзначення	Установити відзначення	Установити відзначення	Установити відзначення	Установити відзначення
2	16.01.2018 13:10:07		3/3 2. Зр'ястому відзначення на термін.	Число	Число	Число	Число	Число	Число	Число
3	16.01.2018 13:20:24		3/3 3. Зр'ястому відзначення на термін.	Число	Число	Число	Число	Число	Число	Число

Рис. 9. Зведена таблиця відповідей

Висновки. З огляду на складність історико-лінгвістичних дисциплін, у т. ч. і старослов'янської мови, викладач має добирати ефективні форми й методи навчання, які сприяють не лише засвоєнню студентами програмового матеріалу, спрямованого на розуміння діалектики розвитку слов'янських мов, а й формуванню вмінь логічного мислення та значному розширенню лінгвістичної ерудиції. До них перш за все слід віднести інноваційні технології, зокрема тестові завдання різного типу як для проміжного, так і для модульного контролю. Особливе місце належить комп'ютерним тестам, які дають змогу досить об'єктивно оцінити рівень знань, умінь та

навичок студентів за умови дотримання правил, методичних і технологічних аспектів при їх укладанні. Це дасть змогу перевести на вищий рівень методику викладання старослов'янської мови у вищій школі.

Список використаних джерел:

1. Баденкова В. М. Лінгводидактичні основи викладання старослов'янської мови у ВНЗ. Наукові записки Острозького національного університету імені Івана Франка. Сер. «Філологічна». 2013. Вип. 40. С. 172 – 176.
2. Видайчук Т. Л. Значення історико-лінгвістичних дисциплін у системі підготовки вчителя-філолога. Педагогічний процес: теорія і практика. 2015. № 1-2 (46 – 47). С. 67 – 71.
3. Довбня Л. Педагогічна специфіка вивчення старослов'янської мови студентами-філологами в умовах кредитно-модульної системи. «Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». 2010. № 19. С. 43 – 49.
4. Довбня Л. Роль старослов'янської мови у процесі фахового формування філолога-україніста. «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії»: матер. VII Міжнарод. науково-практ. інтернет-конф. (Переяслав-Хмельницький, 1-2 лист. 2014). 2014. С. 155 – 157.
5. Карташова І. І., Прохоренков В.М. Тестування в системі моніторингу якості знань студентів: навчально-метод. посіб. Херсон: Вид-во ХДУ, 2013. 116 с.
6. Коменський Я. А. Велика дидактика. Вибрані твори. Т. 1. Київ, 1940. 398 с.
7. Леута О. І. Старослов'янська мова: підручник. Київ: Вища школа, 2001. 255 с.
8. Сергієнко В. П., Кухар Л. О. Методичні рекомендації зі складання тестових завдань. Київ, НПУ, 2011. 41 с.
9. Сіденко О. М. Програма для тестування EASYQUIZZY. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2010. № 5. С. 17-18.

10. Царалунга І.Б. Наукові засади вивчення курсу «Старословянська мова». [Електронний ресурс]. URL: http://eprints.zu.edu.ua/18287/1/Царалунга_18.pdf

References:

1. Badenkova V. M. Línhvodydaktychni osnovy vykladannia staroslovianskoi movy u VNZ. Naukovi zapysky Ostrozkoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka. Ser. «Filolohichna». 2013. Vyp. 40. S. 172 – 176.
2. Vydaichuk T. L. Znachennia istoryko-línhvistychnykh dystsyplin u systemi pidhotovky vchytelia-filoloha. Pedahohichnyi protses: teoriia i praktyka. 2015. № 1-2 (46 – 47). S. 67 – 71.
3. Dovbnia L. Pedahohichna spetsyfika vyvchennia staroslovianskoi movy studentamy-filolohamy v umovakh kredytno-modulnoi systemy. «Humanitarnyi visnyk DVNZ «Pereiaslav-Khmelnyskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Hryhoriia Skovorody». 2010. № 19. S. 43 – 49.
4. Dovbnia L. Rol staroslovianskoi movy u protsesi fakhovoho formuvannia filoloha-ukrainista. «Problemy ta perspektyvy rozvytku nauky na pochatku tretogo tysiacholittia u krainakh Yevropy ta Azii»: mater. VII Mizhnarod. naukovo-prakt. internet-konf. (Pereiaslav-Khmelnyskyi, 1-2 lyst. 2014). 2014. S. 155 – 157.
5. Kartashova I. I., Prokhorenkov V.M. Testuvannia v systemi monitorynhu yakosti znan studentiv: navchalno-metod. posib. Kherson: Vyd-vo KhDU, 2013. 116 s.
6. Komenskyi Ya. A. Velyka dydaktyka. Vybrani tvory. T. 1. Kyiv, 1940. 398 s.
7. Leuta O. I. Staroslovianska mova: pidruchnyk. Kyiv: Vyscha shkola, 2001. 255 s.
8. Serhiienko V. P., Kukhar L. O. Metodychni rekomendatsii zi skladannia testovykh zavdan. Kyiv, NPU, 2011. 41 s.
9. Sidenko O. M. Prohrama dlia testuvannia EASYQUIZZY. Kompiuter u shkoli ta simi. 2010. № 5. S. 17-18.
10. Tsaralunha I.B. Naukovi zasady vyvchennia kursu «Staroslovianska mova». [Elektronnyi resurs]. URL: http://eprints.zu.edu.ua/18287/1/Tsaralunha_18.pdf

Людмила Эммануиловна Довбня,
кандидат филологических наук, доцент,
кафедра украинского языка и методики обучения
ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный
педагогический университет имени Григория Сковороды»
г. Переяслав-Хмельницкий, Украина
ORCID ID: orcid.org/0000-0001-5353-3327
E-mail: ljudmila_d@ukr.net

Петр Иванович Довбня,
кандидат педагогических наук, доцент,
кафедра математики, информатики и методики обучения
ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный
педагогический университет имени Григория Сковороды»
г. Переяслав-Хмельницкий, Украина
ORCID ID: orcid.org/0000-0001-6910-7488
E-mail: do_bre@ukr.net

Довбня Л. Э., Довбня П. И.

КОМПЬЮТЕРНЫЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ- ФИЛОЛОГОВ (НА МАТЕРИАЛЕ СТАРОСЛАВЯНСКОГО ЯЗЫКА)

Аннотация

В статье освещены учебные, методические и технологические аспекты использования тестирования как одного из средств текущего контроля знаний, умений и навыков студентов-филологов высших учебных заведений в процессе овладения курсом старославянского языка в компьютерной системе easyQuizzy и интернет-сервисе Google Формы. Старославянский язык принадлежит к учебным дисциплинам историко-лингвистического цикла и является достаточно сложным для осознания студентами. В связи с этим целесообразным является внедрение в учебный процесс будущих специалистов в сфере украинского языка и литературы инновационных компьютерных технологий, которые позволяют эффективно осуществлять контроль знаний и акцентировать внимание на пробелах при минимуме затраченных усилий и времени. В области лингводидактики высшей школы уделяется недостаточно внимания компьютерным технологиям обучения, чем, собственно, и

предопределяется актуальность и научная новизна статьи, в которой отражены возможности компьютерных технологий в процессе осуществления промежуточного тестового контроля по старославянскому языку, определена их роль в формировании лингвистической компетентности филологов.

Ключевые слова: старославянский язык, высшее учебное заведение, учебный процесс, студенты-филологи, тестирование, компьютерные технологии, компьютерный контроль, тестовое задание, виды тестов, Google Формы, easyQuizzy.

Liudmyla Emmanuilivna Dovbnia,

Ph. D in Philology, Associate Professor,
Ukrainian Linguistics and Teaching Methods Department
Pereiaslav-KhmelnytskyiHryhoriiSkovoroda
State Pedagogical University,
Pereiaslav-Khmelnytskyi, Ukraine
ORCID ID: orcid.org/0000-0001-5353-3327
ljudmila_d@ukr.net

Petro Ivanovych Dovbnia,

Ph. D in Pedagogy, Associate Professor
Mathematics, Computer Studies and Teaching Methods Department
Pereiaslav-KhmelnytskyiHryhoriiSkovoroda
State Pedagogical University,
Pereiaslav-Khmelnytskyi, Ukraine
ORCID ID: orcid.org/0000-0001-6910-7488
do_bre@ukr.net

Dovbnia L. E., Dovbnia P. I.

**COMPUTER-BASED ASSESSMENT OF STUDENTS-
PHILOLOGISTS' KNOWLEDGE
(BASED ON OLD CHURCH SLAVONIC)**

Abstract

Historic and linguistic subjects (Old Church Slavonic, Historical Grammar of Ukrainian and History of Standard Ukrainian) are of great importance in professional training of specialists in Ukrainian philology. These subjects not only enable students to master the history of language evolution and certain

phenomena at phonetic, lexical or grammatical levels, but also make foundation for the ability to use comparative historical method as means for scientific diachronic studies. When mastering mentioned subjects, future philologists become familiar with inner language evolution laws, which is essential for the understanding of modern Ukrainian national language, both its standard version and dialects.

The paper reveals educational, methodical and technologic aspects of using testing as one of the means of formative assessment of university students-philologists' knowledge and skills while they master Old Church Slavonic in computer system easyQuizzy and Internet service Google Forms. Old Church Slavonic is among Historic and Linguistic Sciences subjects and is fairly difficult for understanding. Consequently, it is advisable to integrate innovative computer technologies into future Ukrainian language and literature specialists' educational process. These technologies enable to check students' knowledge in an efficient way and place greater focus on the gaps with little effort and time. Computer educational technologies have been scarcely investigated from the point of view of high school language pedagogy. This fact determines the originality of this paper, which shows the possibilities of computer technologies in the process of formative assessment in Old Church Slavonic and their importance for philologists' linguistic competence formation.

Due to historic and linguistic subjects (including Old Church Slavonic) difficulties, the teacher has to select effective teaching methods, which promote not only the learning of educational program aimed at understanding Slavic languages development dialectics, but also give rise to logical thinking skills and considerably widen linguistic knowledge. These methods include innovative technologies, especially different tests for formative and module assessment. Computer tests stand out among others because they enable to assess students' knowledge and skills in an effective way as long as the rules and methodological and technological aspects were stuck to. This will permit to upgrade Old Church Slavonic teaching methods in high school to the next level.

Key words: *Old Church Slavonic, higher education establishment, education process, students-philologists, testing, computer technologies, computer-based assessment, test, types of tests, Google Forms, easyQuizzy.*